

170.35

KÖNYVTÁRI

híradó

1960 április

K Ö N Y V T Á R I H I R A D Ó
A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR KÖZLÖNYE

Megjelenik havonta

IV. évfolyam 4.szám. 1960. április.

LENIN ELVTÁRS 90. SZÜLETÉSNAJJA

"Itt van Lenin

A munkásosztály nagy szívébe zárva.

Tanítónk volt.

És csatázott velünk.

És itt van ő

A munkásosztály nagy szívébe zárva."

/Bertolt Brecht: A forradalmár dicsérete./

Szeretnénk néhány szóban beszámolni, hogyan él, hogyan hat a lenini gondolat a mi munkánk területén - a könyvtárban.

A ma embere számára a marxista-leninista világszemlélet a mindennap kenyerét jelenti. Könyvtárunkban tanuló diákok, s az itt dolgozó kutatók számára elképzelhetetlen lenne a munka a mindenki számára ma is emberi közelségben érzett nagy tanító - Lenin elvtárs segítségé nélkül.

Tájékoztató szolgálatunk analitikus és címszó-katalógusának Lenin műveire vonatkozó anyaga szinte állandóan "kézben van". Az olvasók leggyakrabban Lenin filozófiai jellegű írásait keresik. Olvasótermünkben szerzett érdekes tapasztalat, hogy Lenin "Az ifjusági szövet-

ségek feladatai" című - a Komszomol III. Kongresszusán mondott beszéde mennyre olvasott. A Válogatott Művek 31. kötete magától nyílik szét ennél a bekezdésnél.

Lenin "Az irodalomról" c. szöveggyűjteményt szinte sohasem találjuk a kézikönyvtár polcán - állandóan olvasó kezében van. Hasonlóan keresett könyv az "Állam és forradalom" is.

Propaganda osztályunk "Lenin a képzőművészetben" címmel 25 reprodukcióból álló kiállítás anyagot készített IV. 22-ra. Ez az anyag az évfordulón három kerületi könyvtárban, a 6-os, a 13-as, a 13-es könyvtárakban kerül bemutatásra. Mialatt ezt a néhány sort írjuk, jelentkezik telefonon a békásmegyeri könyvtárunk vezetője, Bakóné elvtársnő azzal a javaslattal, hogy a tanácsi kulturotthonnal közösen Békásmegyerén is szeretnének Lenin-kiállítást rendezni.

Íde kívánczik az a gondolat, hogy Lenin elvtárs mennyre szerette, milyen fontosnak tartotta a könyvtárak tevékenységét. Ezt írta erről: "A könyvtárak állapota egy ország kulturájának fokát jellemzi." A mi kollektívánk igyekszik hasznos munkát végezni a szocialista kultúrforradalom területén, s ez a munka sohasem volt szebb mint éppen most, amikor Lenin elvtárs 90. születésnapján - ahogyan ezt Hruscsov mondta: "A kommunista eszmék diadala: ez a hálás emberiség nagy ajándéka Leninnek."

V.É.

AZ IGAZGATÓSÁGI TANÁCS március 24-i ülésének egyetlen napirendi pontja az 1959.évi jelentés volt. A 80 oldalas részletes jelentést minden jelenlevő kellő időben megkapta és áttanulmányozhatta. Révész Ferenc igazgató előljáróban elmondotta, hogy a jóváhagyott jelentést Ekvönyvünkben is megjelentetjük. Kérte a plénumot, hogy a döntő fontosságú kérdésekkel foglalkozzon részletesen. Az évi jelentéshez mindenki többször is hozzászólt. Időrendben: Becskiné, Tyroler, Benéné, Dobos, Marót, Mikó, Szász, Tiszay, Pataki, Zoltán, Egeresi, majd Tolnai válaszolt a felvetett kérdésekre. Révész elvtárs foglalta össze az elhangzottakat: - a könyvtár alapvető feladata, - mondotta - hogy állandóan az élet sodrában haladjon és minden erejével támogassa és segítse kultúrforradalmunkat. Beszerzési politikánkat még mindig finomíthatjuk. Ökonómikusabban kell a könyvbeszerzésre szánt pénzzel gazdálkodnunk. Olvasó néppé formálódunk, olvasóink tábora és igénye állandóan növekszik. Népszerű műszaki könyvanyagunk kevés de természet tudományos könyveinkkel sem lehetünk elégedettek. Az évi jelentés végső szövegezését Révész, Tyroler és Tolnai vállalta. Az ülésen jelen volt a Budapesti és a VIII. ker. Pártbizottság küldöttje: Baranyai és Szentmihályi elvtárs.

A MUNKA ÜNNEPE ELŐTT

Május 1. megünneplése a nemzetközi munkásosztály összefogásának jelképeként, 1889 óta terjedt el a világon. Azok ünnepe ez, akik az év többi napjain szorgos munkával teremtik elő az emberi javakat, akik fáradhatatlanul szolgálják az emberiség haladását. Elég egy rövid visszapillantás, milyen győzelmes utat futott be a munka ünnepi szimbóluma a legujabb kor 71 esztendeje alatt. Hogyan vált a hatósági betiltások, a preventív őrizetbevételek az uralkodó osztály vérfürdőt előidéző páni félelme ellenére, országokat, földrészeket megmozdító győzelmi ünneppé. Minálunk a hűvösvölgyi Nagyrét rendőrkapóktól körülsunyított majálisai, a három 8-at követelő transzparenszek csak előkészületet jelentettek az 1919-es első szabad Május 1-re, hogy onnan megint a faszorosok vermébe süllyedt sóvárgással tekintsünk a Kelet felől világító vörös csillag fényeire. S milyen Május Elsejékre emlékezhetünk a koncentráció táborok, börtönök mélyén, a büntetőszázadokban, munkatáborokban, mikor az aznapra összegyűjtött ünnepi kenyéradag mellé egy-egy elvtársi kézszorítás szolgált biztatásul.

Nem mulaszthatjuk el ezeket az emlékeztető szavakat, hogy mai fiatalságunk előtt is felderengjen, honnan jutottunk el az első, igazán felszabadult nagy ünnephez, 1945-ben, mikor a szörnyű romoktól szegélyezett utvonalon, lángoló vörös zászlókat lengető, lelkes egymásratalálásban vonultunk fel.

Az azóta eltelt 16 esztendő változó hangulatu Május 1-éket hozott, de tartalma nem változott. A többiek közül is felejthetetlen az 1957-es, amikor soha nem látott óriási tömegek, ujult elszántsággal sorakoztak a Párt mögé, a munkásőrség alakulatai pedig új szint és újabb biztosítékot adtak a szocializmus győzelmének.

Tizenhatodik szabad Május 1. méltó ünnepe lesz a világ haladó erőinek szövetségében menetelő magyar népnek, demonstráció a szocializmus és kommunizmus eszméje mellett, ahol együtt lépkednek az égre új bolygókat lövelő tudósok, a bányák mélyében dolgozókkal, a falvakba villanyfényt vivők, "a szellem napvilágát" terjesztő könyvtárosokkal.

Becski Andorné

PÁRTHIREK

Pártszervezetünk köszönetét fejezi ki: Almási Ilona, Arató Józsefné, Bálint László, Biró György, Bornemissza Lászlóné, Breiner Sándorné, Balogh néni, Döme Ottó, Fenyvesi Józsefné, Galuska Gyula, Gerendás Istvánné, Gönczi Imre, Hazai Imréné, Holló Ferencné, Horváth József, Kárpát Pálné, Kondor Miklósné, Király Zoltán, Körtés Julia, Lorbert János, Máthé Imréné, Marót Miklós, Muzsly László, Molnár Ilona, Pataki Ferenc, Quittner Iván, Révész Ferenc, Rohla Márton, Rugyai Lászlóné, Svientek Sándor, Szász Károly, Tamás Éva elvtársaknak, hazánk felszabadulásának 15. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségünk megszervezésében és lebonyolításában nyújtott segítségükért.

Április 2-án a kerepesi temetőben megkoszorúztuk a szovjet hősök sírját. A pártszervezet és a dolgozók nevében Kertész Pál és Tyroler Gyula elvtárs helyezte el a koszorút.

x

KISZ HIREK

Ápr. 10-én vasárnap KISZ szervezetünk csatlakozott az Országos Természetbarát Szövetség által rendezett Vöröskői felszabadulási emléktúrához, amelyet minden évben ápr. 4-e után következő vasárnap rendeznek meg.

Reggel 9 órakor, boros, esős időben a Központ előtt találkozott 25, a természet viszontagságaival dacoló lelkes fiatal. Külön autóbusszal mentünk Leányfalúig. Az autóbusszon Tamás Éva megemlékezett a felszabadulási emléktúra jelentőségéről, majd az "Ifjuság a szocializmusért" próba jelvényeit osztottuk ki: Kiss Edit, Tamás Éva, Breiner Sándorné, Bálint László, Szántó Boriszné, Oláh Attila és Szederkényi Olga között.

A buszról leszállva rendeztük sorainkat s miután a terepet csak részben ismertük, elindultunk a jelzett turista úton, a tömeg sodrában. Rövid idő múlva, miután egy-két cipő a sárba ragadt /a nők félcipőben jöttek/ "külön utakra" tértünk, amely fáradságosabb és izgalmasabb volt, de végül is sikerült elérnünk a célt.

Az emlékműnél a magyar és szovjet himnusz elhangzása után Kossa István elvtárs mondott rövid beszédet, majd a különböző természetbarát szervezetek helyezték el a hála koszorúját. Mi is elhelyeztünk egyet a Szabó Ervin Könyvtár KISZ szervezete nevében. 4 órakor indultunk vissza Budapestre. Apró-cseprő viszontagságaink csak növelték a kirándulás vidám hangulatát.

Máskor is fogunk ehhez hasonló kirándulást szervezni, s reméljük, hogy azok, akik erről elmaradtak, a következő kirándulásunkon részt fognak venni.

O.A.

ÁPRILIS 4. TISZTELETÉRE

kiállítást rendeztünk központunkban. Felszabadulásunk első korszakának - 1945-1948-nak - nagy feladatait és kiemelkedő eseményeit ábrázoló plakátanyagát fogtuk össze a legújabb szerzeményekkel; korabeli és vonatkozó fotókkal kiegészítve.

A tárlókban tematikus rendben csoportosítottuk a kiállított könyveket, folyóiratokat, hírlapokat és röpcédulákat. Az első vitrinben a második világháború és a Szovjetunió felszabadító harcának dokumentumait helyeztük el. A másodikban a magyar munkásmozgalom hőseinek és mártírjainak emlékét idéző könyveket, a harmadikban: földreform, újjáépítés, államosítás, stabilizáció, a negyedik tárlóban a szocializmus építésének, az iparosításnak, a 3 és 5 éves tervnek a könyvanyagát gyűjtöttük össze, az ötödikben 1960. legfrissebb anyagát és saját politikai bibliográfiáinkat állítottuk ki. Végül a törpéknél 3 vitrinben szocialista kulturforradalmunk eredményeit szemléltettük.

X

KIADVÁNYAINK KÖZÜL eddig megjelent "Budapest szocialista fejlődése 1945-1959" c. három kötetre méretezett bibliográfiánk első kötete.

Kiadtunk felszabadulásunk korai röplap és plakátanyagából 26 fakszimilét közös gyűjtőborítékban. Megjelent "Felszabadulásunk irodalma" című annotált ajánlókatálogusunk albumba kötve és elkészítettük az ajánlott versek jegyzékét. Nyomattunk 60.000 db könyvjelzőt könyvtárunk legjelentősebb adataival kerületi könyvtáraink és központunk részére.

X

ELKÉSZÜLT Kepes Ágnes és Bognárné: tablóterve: "Mit adott a 15 év a gyerekeknek?" Három tablón fotókkal, feliratokkal és számszerű adatokkal ismerteti az oktatás és iskola, az egészség és a sport, valamint a népművelés vonalán eredményeinket. A tablóból három sorozatot készítettünk és úgy tervezzük, hogy valamennyi kerületi könyvtárunkban végig vándoroltatjuk. A tablók kompozícióját és grafikai munkáit Sárdy Károly készítette.

X

FELSZABADULÁSUNK 15. évfordulóján rendezett bálon osztotta ki Révész Ferenc igazgató az év első negyedében végzett jó munkájukért kitüntetett dolgozók jutalmát. 62-en kaptak jutalmat, összesen 16.250.- forintot, névsoruk a következő:

Központ:

Zoltán József	500 Ft	Szimmeiszter Pálné	250 Ft
Zalai Zoltán	400 "	Qittner Iván	250 "
Sárdy Károly	400 "	Lőcsey Imre	250 "
Tolnai György	400 "	Döme Ottó	250 "
Holló Ferencné	300 "	Czékmány Bálint	250 "
Vészi Éva	300 "	Gordos Károly	250 "
Fónyi Gézané	300 "	Levelező hallgatók:	
Fenyvesi Józsefné	300 "	Gáspári Alajosné	250 "
Klinda Mária	300 "	Gaal Zsuzsa	150 "
Ecsedy Andorné	300 "	Takács Józsefné	150 "
Gáliczky Éva	300 "	Weiszner Tamásné	150 "
Király Lászlóné	300 "	Oláh Attila	150 "
Hont Ferencné	300 "		
Máthé Imréné	250 "		

Kerületi könyvtárak:

Böde Lajosné	1.sz. könyvt.	200 Ft
Bartha Andrásné	2.sz. "	250 "
Forgách Tiborné	2.sz. "	250 "
Gerely Mária	5.sz. "	250 "
Harmath Ferencné	9.sz. "	250 "
Kepes Ágnes	9.sz. "	300 "
Petrás Jánosné	10.sz. "	200 "
Radnai Mártonné	13.sz. "	250 "
Holmik Imréné	14.sz. "	200 "
Rozsnyai Károly	18.sz. "	300 "
Viola Istvánné	18.sz. "	200 "
Tóth Dezsőné	19.sz. "	250 "
Zimmermann Józsefné	20.sz. "	200 "
Csomor Tibor	21.sz. "	300 "
Győri György	22.sz. "	250 "
Lakner Gyuláné	22.sz. "	300 "
Bognár Jánosné	23.sz. "	300 "
Lukács Györgyné	23.sz. "	250 "
Darabánt Gyuláné	24.sz. "	250 "
Kiss Edit	26.sz. "	250 "
Szecsődi Jánosné	26.sz. "	250 "
Tichy Károlyné	29.sz. "	200 "
Varju Gézané	31.sz. "	300 "
Bakó Jánosné	33.sz. "	300 "
Tóth László	36.sz. "	300 "
Tóth Endréné	38.sz. "	300 "
Balázs Jánosné	39.sz. "	200 "
Hérincs Mihályné	40.sz. "	200 "

Kusnyár Lászlóné	42.sz.könyvt.	300 Ft
Gujgiczter Imréné	44.sz. "	250 "
Zeller Ferencné	6.sz. "	200 "
Czászár Antalné	21.sz. "	250 "
Zsiga Józsefné	32.sz. "	200 "
Szalay Istvánné	33.sz. "	200 "
Szóllósi Istvánné	37.sz. "	250 "
Tverdota Miklósné	36.sz. "	250 "
Fehér Imre	24.sz. "	300 "

HAZÁNK FELSZABADULÁSÁNAK tiszteletére rendezett csepeli kulturális napok keretében könyvkiállítást rendezett a 42, 30-as kerületi s csepeli Vasmű könyvtára. A kiállítást a csepeli SzTK gyönyörű épületének előcsarnokában rendezték meg: ahol jólsikerült megnyitót után sok sok érdeklődő tekintette meg.

ÁPRILIS 5-én volt a rákosszentmihályi Béla uti iskola és a kerületi Szabó Ervin Könyvtár irodalmi körének második ünnepi estje.

Jancsó Adrienne szavalt balladákat, majd elemezte az előadott műveket. A megjelentek mindvégig nagy figyelemmel kísérték az előadást. Több kérdés hangzott el, melyekre a művésznő kimerítő választ adott. Általános tetzésnyilvánítás mellett ért véget az irodalmi est.

	32.sz. fiók.
	"
	"

ESEMÉNYNAPTÁR

- Május 1. Nemzetközi munkásünnep
- " 8. Anyák napja
- " 9. A győzelem napja. 1945.
- " 26. Nevez a nagy cseh költő 60. születésnapja
- " 28. Ötven éve halt meg Mikszáth Kálmán

A KERÜLETI KÖNYVTÁRAKNAK 1960-RA MEGSZAVAZOTT
KÖZSÉGFEJLESZTÉSI KERET

I. kerület	-	Ft	
II. "	35.000	"	
III. "	20.000	"	
IV. "	100.800	"	
V. "	-		
VI. "	20.000	"	
VII. "	50.000	"	
VIII. "	-		
IX. "	80.000	"	
X. "	40.000	"	
XI. "	20.000	"	
XII. "	bizonytalan		
XIII. "	100.000	Ft	
XIV. "	-		
XV. "	5.000	"	
XVI. "	-		
XVII. "	55.000	"	
XVIII. "	bizonytalan		
XIX. "	35.000	Ft	
XX. "	30.000	"	/csak a 27.sz.kvtár kapta/
XXI. "	-		
XXII. "	6.000	"	

Kerületi Könyvtárak
Osztálya.

. x .

VÁNDORKIÁLLÍTÁSAINK közül a Csehov-anyag a Radnóti Miklós gimnáziumban, Lenin és Osztrovszkij a sashalmi, XVI. ker. kulturházban, a nemzetközi politikai plakátkiállításunk 50 békeplakátja a Gábor Áron gépgyár kulturtermében volt kiállítva.

VIZSGÁZTAK A KÖZÉPFOKU KÖNYVTÁROS-TANFOLYAM HALLGATÓI

A múlt év őszén indult meg - s az eddigi tapasztalatok azt mutatják, helyes formában - a középfoku könyvtárosképzés. E tanfolyam elvégzése után oklevelet kapnak a hallgatók. A tananyagból félévenként kell vizsgázni a résztvevőknek, majd a második év végén képesítő vizsgát tesznek.

Könyvtárunkban kétféle tanfolyam indult: egyik ösztöndíjas, napi 3 óra tanulás és 5 óra gyakorlati munka, a másik a már dolgozók részére levelező forma. A megszerzett oklevél mind az ösztöndíjas, mind a levelező tanfolyamon egyenértékű.

Négy ösztöndíjas tanulót vehetett fel könyvtárunk. Levelező formára könyvtárosaink közül 42-en és külső intézménytől ketten jelentkeztek. Közülük hatan maradtak ki részben jogos, részben kevésbé jogos indokkal.

Az ösztöndíjas tanulók az első félévi vizsgákat febr. 22-én és márc. 1-én tették le. A levelező tanfolyam hallgatói vizsgáinak letételére márc. 22-én került sor. Az ösztöndíjas tanulók az Orsz. Széchényi Könyvtár Könyvtártudományi és Módszertani Központjában, a levelező tanulók könyvtárunkban vizsgáztak.

Mind az ösztöndíjas, mind a levelező tanfolyam résztvevői nagy izgalommal készültek a vizsgákra. A vizsgák folyamán azonban kitűnt, hogy az izgalomnak nem volt komoly alapja, mivel mindannyian jól felkészültek a tananyag első félévre eső részéből. A felkészülést igazolja, hogy az ösztöndíjasok közül egy, a levelezők közül tizenhat vizsgázott jeles eredménnyel. Az átlagos eredmény ösztöndíjasoknál 4.22, levelezőknél 4.45 volt.

Külön ki kell emelni szorgalmas tanulásukért és szép vizsga feleletükért

Marth Hildegard /	ösztöndíjas/		
Farkas Jánosné /	levelező, Férfiruhagyár/		
Gaál Zsuzsa /	"	6.sz.kvtár./	
Gáspári Alajosné /	"	35.sz. "	/
Meiszner Tamásné /	"	10.sz. "	/
Oláh Attila /	"	42.sz. "	/
Takács Józsefné /	"	27.sz. "	/
Tverdota Miklósné "		36.sz. "	/ hallgatókat.

A következő félév tananyaga bővebb, mint ez volt, mégis reméljük, hogy az ezt követő vizsgák ugyanilyen szép vagy talán még szebb eredménnyel zárulnak.

Kertész Pál

SZAKOKTATÁSUNK KERETÉBEN 1960. III. 5-IV. 2-
ig megtartott előadások és konferenciák:

- Március 10. Konzultáció, ideológiából és könyvtárтанból,
a középfoku könyvtáros-levelező tanfolyam
hallgatóinak.
Konzultáció vezetők: Tolnai György és Kertész
Pál.
12. Az élet keletkezése. - Az élet építőkövei.
Előadó: Meixl Péter
12. A munkásosztály harca a proletárdiktatura i-
dőszakában.
Szemináriumvezető: Dobos Piroska.
22. A középfoku könyvtáros-levelező tanfolyam
hallgatóinak vizsgája.
Vizsgáztatók: Balázs Sándor és Tolnai György.
26. Az ősember elődei - az ősember élete.
Előadó: dr. Nemeskéry János.
26. Az osztály nélküli társadalom. A kommunizmus-
ba való átmenet feltételei.
Szemináriumvezető: Dobos Piroska.
30. A mai cseh irodalom.
Előadó: dr. Dobossy László
Illusztrátorok: Bodor Tibor
Pápay Erzsébet
Szentpál Mónika
28. A középfoku könyvtáros-levelező tanfolyam
hallgatóinak idegennyelvű írásbeli beszámoló-
ja.
Felügyelő: Kertész Pál.
- Április 2. Lukács György esztétikai munkássága és a Lu-
kácsot illető bírálatok /konferencia/
Révai József esztétikai munkássága, a nagy ma-
gyar líra marxista, leninista értékelése. /e-
lőadás/
Előadó: Forgács László

Szelestey Gyuláné
okt.fel.

A KÖNYVTÁRI HIRADÓ ELŐDJE

B o27/1/1919 jelzéssel aprónyomtatványaink között őrizzük a "Budapesti Városi Könyvtár - Hírek és közlések" címmel 1919-ben megindult közlönynek első és - utolsó számát.

A nyolc lapos, nyolcadrétalaku, sokszorosítással készült - kelet nélküli - de tartalmából ítélve a Tanácsköztársaság kikiáltását közvetlen megelőző időszakban készült lapocskák - mint ahogy a mi Könyvtári Híradónk is - a könyvtári dolgozókat közvetlenül érintő h iranyagot tartalmazza.

Az első cikke Szabó Ervin emlékének megőrzéséről szól: A Fővárosi Tanács 10.000 K-t irányozott elő Szabó Ervin szoborművére és elkészítésével Vedres Márkot bízta meg. - Murányi Gyula plakettje elkészült, a könyvtár tisztviselői 15 példányt átvettek. Ezt követően idézi a lap Szabó Ervin rendelkezéseit 5000 kötetes magánkönyvtárának hagyományozásával kapcsolatban.

Érdekes összehasonlítani a könyvtári gyakornokok tematikáját a mienkével. Könyvtártani tárgyakon kívül a könyvtár tisztviselői nyelveket is oktattak /Dienes László pld. franciát/ és a tanfolyam gyakorlatiasságára jellemző, hogy Kóhalmi Béla tudománytörténeten kívül iroda-pénztárkezelésre és könyvelésre is tanított.

Négy oldal a személyzeti hírekről adott számot.

Érdeklődéssel és meghatottsággal böngésszük a lapocskát. Vedres Márk Szabó Ervin szobra nem készülhetett el - a tervet elsöpörte a kurzus - de annál erőteljesebben hirdeti ma Szabó Ervin emlékét, elgondolásait, terveit életrevalóságát a szocialista Budapest Szabó Ervin könyvtárhálózata, amelynek pezsgő életét félszázad múlva talán éppen Könyvtári Híradónk lapjairól fogja tanulmányozni könyvtárunk centennáris jubileumára készülő könyvtártörténet írója, késői kollegánk.

Ny.M.

X X X

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, Propaganda osztály,
B u d a p e s t.

A VIII., Bem József gimnázium KISz szervezete köszönetét fejezi ki azért, hogy a felszabadulási kiállításunk elkészítéséhez plakátsorozattal és plakátfényképmásolatokkal segítséget nyújtott.

Maczkó Gézáne
KISz tanácsadó tanár

HIREK A KERÜLETEKBŐL

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 9 sz. kerületi könyvtárának munkájáról:

Pontversenyt indítottunk 1960. január hónapban, gyermekolvasóink részvételével, a felszabadulásról szóló irodalomból vett kérdésekkel. A versenyben 64 gyerek vesz részt igen lelkesen. A kérdések nagyon igényesek voltak. A versenyben résztvevők - a verseny egyik pontja alapján - 50 új olvasót hoztak a gyermekkönyvtárnak. A nyertesek jutalmazása április 12-én lesz, amikor Barát Endre elvtárs beszéli meg a "Parlamentér" című könyvét a gyermekekkel. A 15 évesek találkozója, egyben irodalmi fejtörő, április 15-én, pénteken lesz. A kérdéseket természetesen a felszabadulásról szóló irodalomból vesszük. Az irodalmi fejtörőt Vargha Balázs vezeti. Ezzel azonban nem merült ki felszabadulási munkánk. Külön polcon tartjuk és külön ajánljuk a felszabadulásról szóló könyveket, figyeljük forgalmukat, szinte versenyszerűen egymás között. Ugyanezt tesszük a természettudományos és az antiklerikális irodalommal is. Csaknem teljesen rendbehoztuk az 1959. június óta ömlesztett, cca 3000 kötet kézikönyvtári anyagot.

X

A 29.sz. /Rákospalota/ kerületi könyvtár, március 1-én igen hangulatos és tartalmas irodalmi estet rendezett. Szabó Pál Kossuth-díjas író beszélt felszabadulási élményeiről, a régi paraszti társadalom és életforma szemünk előtt lejátszódó átalakulásáról, hogyan válik az elnyomott emberből az új harcosa, a társadalom egyre öntudatosabb tagja. Az irodalmi est sikerét emelte Hegedűs Éva előadóművész két szaválata és Szabó Pál "Isten malmai" c. művéből előadott részlet. Igen sok kérdést tettek fel az írónak, aki mindenre meggyőzően és a tőle megszokott nagy humorérzékkel, derűs hangulatot keltve válaszolt. A résztvevő több mint ötven olvasó maradandó élményekkel távozott.

X

Március 21-én tartotta meg a 26-os kerületi könyvtár százötven meghívott fiatal számára "József Attila" irodalmi estjét. József Attila költészetét a KISZ Sztanyiszlavszkiy-studiójának együttese mutatta be. Ez az előadás is új lendületet adott a József Attila olvasómozgalom szélesítéséhez.

X

A csepeli 42-es könyvtár a felszabadulás óta eltelt évek eredményeit és a József Attila olvasómozgalom könyveit propagáló könyvkiállítást rendezett a csepeli SZTK előcsarnokában. A kiállítást már eddig is igen sokan tekintették meg.

A 35 sz. kerületi könyvtár a Dózsa Művelődési Otthonban négy általános iskola tanárainak és tanulóinak közreműködésével "Felszabadulási Szellemi Öttusát" rendezett. Érdekes, változatos műsoruk, az ötletes kérdésfeltevések és az egész lebonyolításának szervezettsége, céltudatossága új szint jelent a gyermekkönyvtárak hasonló kezdeményezései között. Külön említést érdemel, hogy nem meghívott előadó, hanem a gyermekkönyvtáros vezette le a műsort és fejtőrt.

. x .

A "JÓZSEFVÁROS" márc. 25-iki számában olvastuk: "1937-ben a Kálvária téri menhelyen a rendelkezésre álló 165 férfi fekvőhelyet 1 év alatt 61.895 személy vette igénybe." "A 30-as években több mint 2000 lakos élt Budapesten istállóban, lépcsőházban és tizezrek éltek pestkörnyéki bódé és barlangtelepeken..." Ugyancsak ebben a számban olvastuk, hogy a "Harminckettesek terén 181 szövetkezeti lakás épül. A 4 épületből álló lakótömb az év végéig teljesen elkészül és a kerület nagyüzemeinek dolgozói, akik a lakásszövetkezetbe beléptek, elfoglalhatják szép modern lakásaikat."

. o .

SZAKSZERVEZETI HIREK

A szakszervezet eddig két látogatást szervezett a Központi Fizikai Kutató Intézetbe az atomreaktorhoz, amelyen 30-30 dolgozónk vett részt. Egy harmadik látogatást is biztosított, ha megfelelő számú érdeklődő jelentkezik.

EGY ÓRA AZ ATOMMÁGLYA KÖZELÉBEN

Csodálatos napsütésben érkeztünk a Központi Fizikai Kutató Intézet csillebérci palotája elé. Hatalmas fáktól óvezve, szinte az erdő közepén áll a többemeletes modern, csupeablak épület, homlokzatával a Duna felé fordulva. Mögötte alacsonyabb épületrész, amellott az égbanyuló kémény török minaretekre emlékezteti a szemlélőt.

A főbejáratnál vár minket az első meglepetés. A ruhatárban mindnyájan fehér gumicipőt kapunk, amelynek használata házon belül mindenkire kötelező. Vezetőnk és a többi fizikus is talpig fehérben vannak. Szinte tudat alatt próbálom magyarázni ezt a jelenséget a légó-tanfolyamon tanultakkal... Hiroshima és fekete-fehérmintás ruhaanyag...

Gumipadlós folyosókon jutunk az intézet szívébe, a zöldcsempés, többemelet magasságu csarnokba. A nagy zugás, amely a 2. emeletről hallatszik, a 6-8 m magas és hasonló átmérőjű henger, amelyben a reaktor van elhelyezve, oldalán kapcsolótáblák és ismeretlen rendeltetésű szekrénykék szinte szent borzongással töltenek el és sejtetik, hogy itt a legfiatalabb tudomány kezzenkényekükhözben vannak. Vagy

tőnk az egyik sarokban üveg alatt elhelyezett átlátszó modelhez vezet és elmagyarázza rajta a reaktor működésének lehető legjobban leegyszerűsített folyamatát, amely ezen a maketten szinte gyerekjátéknak tűnik és röviden összefoglalva valahogy így hangzik:

A háromszoros acélköpenyben vesszőnyalábszerűen elhelyezett uránrudakban állandó maghasadás folyik mindaddig, míg a közékük ékelt hasadásgátló bórvegyületet tartalmazó tömböket a felettük elhelyezett elektromágnes kielméve tartja. Az így keletkezett sugárzást nyolc csatornán lehet a köpenyből kivezetni és kísérletezésre felhasználni. Ennyit körülbelül minden lakos megért a reaktor működésének lényegéből a vezető magyarázata alapján.

Ezután következnek a látogatók részletkérdései. Miután mindnyájan ismerik a sugár veszélyességét, az érdeklődés főleg a védekezés formáira vonatkozik.

- Hova vezetik és hogy teszik ártalmatlanná a hőelvonást szolgáló vízmennyiséget?

- Ha a hűtővíz bizonyos rádióaktív telítettséget elér, azt az intézet zárt területén lévő s 5 méterrel a felszín alatt épített óriási acélburkolatú betonmedencékben zárják el örökre a külvilág elől.

- Mi történik a kísérletek során szennyezett levegővel?

- A csarnok felső részében elhelyezett léghel-szivók óránként többször teljesen kicserélik annak levegőjét, amely a már ismert betonkéményen többszázméter magasra száll és ott eloszlik.

A kísérletezők testi épségét paraffin és nehéz-beton téglák védik a sugárzás ideje alatt. A váratlan meglepetésekre elektromos biztonsági berendezés figyelmezteti a dolgozókat, amely már kisebb sugárzások észlelésekor is piros lámpát és csengőberendezést hoz működésbe. Itt kezdtük tulajdonképpen megérteni, micsoda veszélyt rejt magában az emberi érzékszervek útján egyáltalán nem érzékelhető sugárzás, amely úgy látszik még a padló porszemeiben is veszélyes lehet. Ezért kellett hát a gumicipő.

Az intézet "szív"-éből az "agy"-ába vezetett utunk. Itt a fal mentén félkörben elhelyezett kapcsolótáblák itt-ott felvillanó fényei, lengőmutatók jelzik a bonyolult gépezet legkisebb részeinek is állapotát, működésének legcsekélyebb változását és őszinte csodálatot kelt a modern szovjet technika e remekművének - úgy vélem - minden szemlélőjében.

Az utolsó meglepetés a szűk, egyszemélyes kijáratnál várt, ahol a kétoldalt elhelyezett készülékek tetőtől talpig ellenőrzik, vajon a távozót nem érte-e észrevétlenül sugártámadás.

Élményben és tudásban gazdagodva hagytuk el az intézetet, egy kicsit azzal a keblünket dagasztó büszkeséggel, hogy a Szovjetunió jóvoltából mi is az atomkutató nemzetek soraiba léphettünk.

Nagy Emilné

"MEGVALÓSUL GYÖNYÖRŰ KÉPESSÉGÜNK..."

Verőfény suhan be a tágas ablakokon; megpihen a fehér-bluzos, kipirult arcú lányokon. A széles asztalon örökzöld, és korai tavaszi virágok. Illat, zszibongás, izgalom tölti be a 44-es sz. Szabó Ervin Könyvtár két termét, ahol a Móra Ferenc általános leányiskola irodalmi és történelmi szakköre készül ünnepi műsort adni a felszabadulás tiszteletére. Figyeljük a cseppet sem csendes "hallgatóságot"; 80-85 pirosnyakkendős uttoró lányt; előtérben a kórus tagjai készülődnek, nyolc mackóruhás, micisapkás kislány Leonhardt Frank Jézus tanítványai című regényének dramatizált változatát próbálja el még egyszer a "plénum" előtt. Aztán hirtelen csend lesz; oldalt, a fal mellett ülő platinaszőke, karcsu Edit néni - a körvezető tanárnője int be és aztán... Aztán a barnaszemű, kékszalagos Horváth Julia VII. osztályos tanuló lép elő és kezdi meg előadását a felszabadulás előtti évekről, a fasizmus embertelen tombolásáról, majd 1945 szabad tavaszáról, melynek keretében Bálint György, Stefan Zweig, Julius Fucik és Radnóti Miklós műveiből adnak elő egy-egy részletet. Huszonöt szám pereg le rövid másfél óra alatt... Percről-percre érik a siker; érezni ezt a feszülten figyelő, csillogó lány szemekből; érezni, ahogy oldódik Edit néni izgalma és ahogy a teremben ülő pedagógusnők nézik egyre elégedettebb, anyás derűvel tanítványaikat... Szinte észre sem vesszük az idő múlását és már vége... A zszibongás elűl, a termék lassan kiürülnek és mi itt ülünk a hosszú asztalnál a siker részei közül három kislánnyal; Horváth Juliával, a szintén VII-es Pozsgay Ildikóval és a VIII-os Szlovák Évával. Egyáltalán nem "parlamentáris" módon folyik a beszélgetés, hiszen 13-14 évesek és annyi-annyi mondanivalójuk van. Mégis lassanként kirajzolódik három portré: színeivel, levegőjével, más-más karakterével.

Horváth Julia, ahogy helyet foglal a széken, amilyen élénk szókinccsel beszél, ahogy mosolyog - nos, hát nem is lepődünk meg, amikor kijelenti: színésznő szeretne lenni. Apu, aki kiváló dolgozó az egyik kisipari termelőszövetkezetben, egyáltalán nem lelkesedik kislánya tervéért, de az anya - megértő. Julika már kiskorában sokat szerepelt megismerte a siker, a taps ízét az Állatkerti Szabadtéri Színpadon és a Józsefvárosi Színpadon. Ami ezzel összefügg: az irodalmat nagyon szereti; különösen a lányregényeket. Az irodalmi szakkör egyik legaktívabb tagja. Nemrégiben a 44-es könyvtár történetét kutatták, dolgozták fel. Az épületben a könyvtár helyén azelőtt kocsmá volt, és ebben a házban töltötte gyermekkorát Radnóti Miklós. Az is felejthetetlen élménye marad Julikának - elmondja -, hogy múlt évben a szakkör tagjai felkeresték a Karinthy Frigyes utcában lakó Móra családot... Oh az nagyszerű volt... Találkoztak Panka nénivel - őszhaju, aranyos, közvetlen néni és hát a Vadember!... Őt a regény után huncutkás kisfiúnak képzeltek és ugyancsak meglepődtek, amikor egy 33 éves, magas, szőke férfire találtak.

Pozsgay Ildikó - ahogy mondja - nem tud dönteni, hogy gyermekorvos legyen-e, mert szeretné gyógyítani a gyermekeket, vagy ajánlják: legyen előadóművész, de lehet: ma-

Ildikó kitűnő tanuló; rengeteget olvas. Tanulás után a Korányi Sándor utcai két szobás, összkomfortos lakásban előveszi kedves könyveit: Jókait, Vernét nagyon szereti. Az ifjúsági írók művei közül különösen Szalay Lenke: Kettő hiányoznak és Gergely Márta: A mi lányunk című regénye tetszett neki.

Ildikó, a kunszemű, copfos, elgondolkodó Ildikó, mit is tud a multról? Édesapa, aki mérnök-technikus a Gáz-műveknél, nem beszélt róla. Egyszer, amikor a kislánya a fiókban keresett valamit, kezébe került az apa életrajza. Abból tudta meg, hogy apu azelőtt csőfektető volt, majd később mákoló lett... Most?... Elkezdte az egyetemet; az utolsó szigorlata még hiányzik.

Ó, a nyár az nagyon szép... Alig várja, hogy nyár legyen. A lakásuk derűs, napfényes; az erkélyen valószínűleg strandolni lehet... Aztán indulnak Rábacsanakra a nagyszülőkhöz; ott jó csak fürödni a Rábában!

A fru-fru-frizurás Szlovák Éva, csendes, halkszavú kislány. "Nem, nem sportolhatok, a szívem miatt" - mondja szomorkásan. De nagyon szeret zongorázni. Különösen Mozart és Haydn műveit. Irodalom és történelem tanárnak készül... Bár talán az újságírás is menne, hiszen a múlt évben, amikor az osztályuk a Mirelit-gyárba látogatott a utána riportot irtak a látottakról, ő kapta az első díjat.

Éva most lesz tizenöt éves... Szinte egyidős a szabadsággal. Ő is tud családi emléket a multból. Édesapja, aki a Lóden-posztógyárban textil-fonó, mesélt háborúról, nyomorról.... Arról, hogy 1943 telén Sóskuttra ment élelemért, egy ruhája maradt, amit magán hordott, a többit elcserélte egy bődön zsirra és egy tyukra, mert már akkor a szegényebb embereknek nagyon nehéz volt... Visszafelé jövet - hogy spórolja kevés pénzét - a hegyeken át gyalog jött, amikor üldözőbe vették. Nagy nehezen sikerült egerükön nyernie a hegyek között. Amikorra hazaért Pestre, merő seb, vér volt a háta a gyötrelmes cipekedéstől.

....Megyünk a verőfényes Kulich Gyula téren, után a három kislány is haza felé tart. "Olyan sokáig elgondolkozom egy-egy regényen... Ha egy ember éhezik, nem tudok a felett csak úgy átlapozni..." Igen; ezt a kis Pozsgay Ildikó mondta s vajon, gondolt-e arra, hogy itt a köbali gyermekjátsszótér mellett a mozinál évtizedekkel ezelőtt egy nyurga, rongyos-ruhás proletárgyerek árulta a vizet és magakészítette színes papírforgókat, a tehetősabb gyerekeknek... A mozi most a hajdani proletárgyerek, József Attila nevét viseli, aki csak álmodozott még róla, hogy "megvalósul gyönyörű képességünk; a rend"... De Horváth Julia, Pozsgay Ildikó, Szlovák Éva és velük száz és száz ezer gyermek, megérte ezt a békés, boldog áprilist, amikor a megvalósuló rendben, a szellem fényt árasztó melegénél érlel egyre gazdagabb termést jövőjük.

Vasvári István

A vallás, - a nép ópiuma és minden elnyomás ideológiai fegyvere - a maga sajátos, olykor nyers, máskor kifinomult eszközeivel évezredek óta véste bele magát az emberek tudatába. Őrizte a tudatlanság és az elnyomottak létbizonytalansága, s minden uralkodó rendszer, melynek éppen olyan támaszt jelentett, mint a rendőrség vagy a hivatali apparátus.

A katolikus egyház feudális létét a feltörekvő polgárság /versenyhárs/ támadta, de még a legszélesebb burzsoá demokrácia is /mely kevésbé hagyja cselekvési szabadságát befolyásolni az egyházaktól/ szükségesnektartja a vallást a dolgozók fékentartására.

Csak a megvalósuló szocializmus, mely a materialista világnézeten alapul, lehet igazán következetes antiklerikális, ateista. A vallás létalapját képező elmaradottságot és a gazdasági viszonyokat azonban hamarabb meg tudjuk változtatni, mint amennyi idő alatt az emberek tudata megszabadul a vallásos előítéletektől. Az anyagi lét olykor igen gyors fejlődését a tudat csak bonyolult folyamaton át képes követni. Ezt a folyamatot lehet és kell is gyorsítani.

A vallásos nézetek elleni harc osztályadalmi méretekben, az emberiség felszabadításáért folytatott harc egyik formája, nem ígér gyors sikereket. Különösen a világnak azon a részén, ahol az uralkodó osztályoknak még érdekük, hogy a dolgozók csak a másvilágon tartsanak igényt a jólétre.

S ha már a tulvilág kérdésénél tartunk, meg kell jegyezni valamit. Lenin azt mondja, fontosabb, hogy a dolgozók egységes álláspontot képviseljenek az evilági jólétről, higgyenek annak elérhetőségében, mint az, hogy mit tartanak a tulvilágról. Vagyis az osztályharc kérdései fontosabbak, mint az ateista propagandáé, a hataloméért, a földéért a gyárért folytatott harc mögött a vallásellenes mozgalom hátterbe szorul, vagy pontosabban, nem az osztályharc főkérdései közé tartozik. Legfeljebb néha osztályharccá nő, mint pl. hazánkban az iskolák államosítása, vagy a Mindszenty per idején.

Amikor a fordulat éve táján kiéleződött a harc, elsősorban a katolikus egyházzal, ez a hataloméért folytatott harc része, osztályharc volt. Ezt az időszakot ugyanakkor a harcok antiklerikális propaganda is jellemezte. Tüzét táplálta a fennálló politikai helyzet is. Sok embernek a szemét nyitotta fel, talán nem is elsősorban a még gyakorlatlan propaganda, hanem az, hogy a klérus ekkor nem riadt vissza semmi eszköztől, /példa erre a pócspetri eset/ hanem igen leplezetlenül jelent meg.

Az 50-es években, mint a politikai élet egészében, az antiklerikális propagandában is az utkeresés, ingadozás volt a jellemző, sikerek és eredménytelenségek váltogatták egymást. Ezt az időszakot, mint jelenlegi munkánk előkészítő szakaszát azonban nem szabad lebecsülnünk. Ez az időszak vonultatta fel a materialista, ateista alapirodalmat, a klasszikusok javarészét, s ebben az időben indultak meg széles körben a TIT útján azok a természettudományos, babonaellenes stb. előadások, amelyre építhet a mai felvilágosító munka is.

Az 1956-os ellenforradalom háttérbe szorította az ezirányu munkát. Mindszenty és Ravasz László 1956-os ténykedése, a különböző egyházak vezetőségeiben lezajlott népidemokrácia-ellenes kirohanások, a hittan-tanítás körüli provokációs légkör, ismét csak nyilvánvalóvá tette, s erről nem felejtkezhetünk el, hogy minden erővel, minden eszközzel harcolnunk kell a hívő tömegekért, nem csak azért, hogy a lélek rabságából kiszabadítsuk őket, hanem azért is, hogy ne lehessenek eszközeivé a kizsákmányolás visszaállításáért harcoló reakciós papi köröknek.

Viszonyunk a becsületes hívőkhöz a vallásszabadság alapján alakul, de nem mondunk le alkotmányban biztosított jogunkról, a vallásellenes propaganda jogáról sem. Államunk és az egyházak között baráti megegyezésszerű viszony áll fenn, mely a békéért vívott közös harcban és fennálló rendszerünk elismerésén alapul. Nem a hívők személye, hanem a vallási nézetei ellen irányul a mostanában erőteljesen kibontakozó antiklerikális propaganda. Ezzel szemben ellen harcolunk, nem az azokat képviselő emberek ellen.

A feladat nem könnyű, mert szívós, hosszadalmas munkát igényel, s ennek a munkának még csak az elején vagyunk. A tudatalakítás sajátosságából folyik, hogy nem tekinthetjük olyan kampányfeladatnak, amelyet az erők nagyrányu összpontosításával viszonylag rövid idő alatt teljesíteni lehet.

A politikai felvilágosító munka, a propaganda, az agitáció, a nevelés és a népszerűsítő előadás munkásai mellett a könyvtárosra is nagy feladat vár. A fegyvertárunk nem lebecsülendő. Az ókori materialisták, filozófusok és költők, középkori "eretnekek" /G. Bruno, Galilei/ tudósok és francia felvilágosultak, forradalmi demokraták előmunkái után a marxista klasszikusok sorakoznak, s felváltathatjuk a cseppet sem lebecsülendő magyar antiklerikális hagyományokat is.

Kollegáink tájékozódásának megkönnyítéséül, e fontos propagandafeladat teljesítéséhez a bibliográfiai osztályon készül az antiklerikális művek bibliográfiája. Jelen sorok írója is résztvesz a bibliográfia munkálataiban és reméli, hogy elkészítésével hatékonyabban járul hozzá az ateista propagandához, mint ezzel a cikkel, amellyel a szerkesztőség csak módot adott, hogy néhány munka közben támadt gondolatát papírra vesse.

Gáliczky Éva

. . .

MÁRCIUS 31-én féltengelytörés érte gépkocsinkat. Kovács Mihály gépkocsivezetőnk felajánlotta, hogy április 4-ére saját erejéből kijavítja. Felajánlását két nap alatt, április 2-ára teljesítette.

. x .

KÖNYVTÁRUNK TÖRTÉNETÉHEZ

Reviczky és Baross-utca közt áll,
pompázik a Fővárosi Könyvtár -
nincs ilyen szép a Szép Juhászné se,
annak sincs szebb földrajzi fekvése!

Wenkheim grófék báloztak itt régen,
mint a hűvös csillagok az égen -
grófi bálók örömeért volt bus
népünk három milliója koldus!

De az isten nem ver bottal, pórul
járt a gróf ur, vizbe fult a gróf ur -
főtt az uri Casinó s a Szentszék
feje, hogy a cimborát megmentésék!

Ekkor bizták kutyára a hájat,
Sipőczre a pesti Városházat -
nem sajnálta ő a közpénzt, hogy hát
megmentse a grófék ringyét-rongyát!

Rádásul Horthy szobrát gipsszel
szépitgette Klebelsberg miniszter -
ilyen lett az eklektikus Wenkheim -
sásfészekből modern kulturreklám!

Sokáig küzdöttek, vívtak hősi
harcot itt a haladás erői -
emléküknek büszke szívvel hódol,
tiszteleg a proletár utókor!

Kis Ferenc. 1954.

BESZÁMOLÓ A GÁBOR ÁRON VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR DOKUMENTÁCIÓS KIÁLLÍTÁSÁRÓL

15 esztendeje, hogy a hős szovjet hadsereg meghozta a magyar nép számára a szabadságot. Örökre véget ért a kapitalisták, földbirtokosok uralma. Az ország és fővárosa gyors ütemben állt talpra a szörnyű romokból. A felszabadult munkásosztály a Párt vezetésével soha nem látott eredményeket ért el. A jelszó "Tiéd az ország, magadnak építet" valósággá vált...

A forradalmi változás óta elért eredményeket szemléli ezekben a napokban gyárunk 1.400 dolgozója, a kultúrteremben rendezett dokumentációs kiállításon. A gyár dolgozói állították össze ezt a kiállítást nagy gondnal és szeretettel, dolgozótársaik részére.

A gazdag képanyag feleleveníti a szemlélőnek a dicsőséges Tanácsköztársaság napjait, az azt követő fehér terror kegyetlenségeit. Bemutatja a II. világháború előkészítésének főbb mozzanatait, a kommunisták ellenállását, a

fasizmus rémtetteit. A Budapest felszabadítását megörökítő képek után a felszabadult nép építő munkáját szemléli a néző. A képek továbbiakban dokumentálják az 1956-os ellenforradalom rémtetteit és mai, virágzó békés életünket. Művészi békeplakátok színes sokasága a világ minden tájáról felhívja a látogatók figyelmét a békeharc jelentőségére. A nemzetközi plakátok egyértelműen tárják a néző elé, hogy az atom és nukleáris fegyverek betiltása, a teljes leszerelés biztosíthatja csak minden nép számára a biztos, félelem-mentes boldogabb jövőt.

A kiállítás további része is igen tanulságos. A kulturális téren elért forradalmi változás eredményeit szemlélteti. A Gábor Áron Vasöntőde és Gépgyárra leszűkítve bemutatja, hogy a dolgozók mivel töltik szabadidejük egy részét. Grafikák, festmények, faszobrász munkák, faragások, kézimunkák sokasága, művészi szépsége bizonyítja, hogy a dolgozók életkörülményeiben nagy változás állott be. Megszűnt a létbizonytalanság, a munkanélküliség és a mindennapi kenyérgond. A gyűjtemények kiállítását igen nagy sikert aratott Pfilf Ferencnek a szerszámműhely dolgozójának 40 dobozos nagy szakértelemmel összeállított lepkegyűjteménye, melyben Braziliából, Kinából, Japánból, Indiából, Guayanából, Columbiából, Jávából, egyszóval a világ minden tájáról származó gazdag színezetű óriáslepkéktől a római-parton található parányi lisztmolyokig szemet gyönyörködtető kollekció található. A bélyeg, gyufaskatulya címke, szalvéta és régi pénzek gyűjteményei között egy külön vitrinben kapott helyet egyik dolgozóknak igen gyakorta, de nagy önuralmat igénylő italgyűjteménye. Egyöntetű megállapítás volt, hogy fogyasztani jobb lehet, mint gyűjteni.

A kiállítás igyekszik megváltozott életünket, ha szerényen is, dokumentálni. Jellemző, hogy közönségszervezőinktől üzemünk dolgozói az elmúlt félévben 2.273 db jegyet vettek. A megoszlás

1.205 opera és balett

422 könnyűzenei

372 koncert

141 színház

133 vegyes rendezvény jegy méltóképen

tükrözi dolgozóink érdeklődési körét.

A könyvtárat 400 dolgozó veszi igénybe, a tagok 65 százaléka rendszeresen cserél könyvet. Az érdeklődési kör főképp utleírások, történelmi és társadalmi regények irányában fokozott.

A kiállítás anyagát nagy érdeklődéssel szemlélik dolgozóink, megértve annak tömör tartalmát: hogy soha többé ne térjen vissza az átkos múlt - alkoss a jelenben többet, hogy a jövő még szebb és gazdagabb legyen.

A kiállítás rendezőinek nagy segítségére volt a Szabó Ervin Könyvtár kollektívája is. A rendelkezésre bocsájtott igen gazdag békeplakát anyag nagymértékben járult hozzá kiállításunk sikeréhez.

Üzemünk kapcsolata a könyvtárral már több éves multra tekint vissza. A szocialista embert jellemző elvtársi, baráti segítségnyújtás, a körültekintő figyelmesség, mellyel igyekeztek konkrét kéréseinknek eleget tenni, tiszteletet, megbecsülést és hálaérzetet váltott ki dolgozóinkból. Ezt a kapcsolatot szeretnénk tovább építeni.

MARK TWAIN, BIBLIOGRÁFIA. Összeáll. Polónyi Péter. Bp. 1960. Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 25 p.-Főv. Szabó Ervin kv. r. röplap bibliográfiája 1960.1.sz.

Már egyszer beszéltünk arról, hogy a tudósok számítása szerint egy átlagos emberi életben, a legjobb esetben 1500-2000 könyvet lehet becsülettel végigolvasni. /Könyvtárosokra ez nem vonatkozik, mert azok egyrészt nem átlagos emberek, másrészt nem olvassák végig becsülettel a könyveket./

Nos, bevallom, hogy mindennek teljes tudatában vétkeztem az életemmel és időmmel való sáfárkodás közben. Öt vagy hat olyan könyv van ugyanis, amelyet nem csak egyszer olvastam el becsülettel, de becsülettel elolvastam másodszor, sőt ötödször vagy hatodszor is. /Ezzel védekezem, valahányszor kiderül, hogy nem olvastam el olyan könyveket amelyeket mások szerint közember módjára, tehát becsülettel el kellett volna olvasnom./

Mindezt azért mondom most, mert elejétől végéig legalább ötször elolvastam a Tamás urfi kalandjait és legalább háromszor a Huckleberry Finnt. Mark Twain tehát az az író, akinek műveit jóval előbb ismertem, mint irodalomtörténeti értékelését és éppen ezért ma is a legnagyobbak közé sorolom. /Átkozott szakma a mienk, ahogy vénül az ember, úgy van egyre kevesebb lehetőség váratlan és ismeretlen nagy felfedezésekre, tiszta irodalmi élményre, az íróról szóló adatok, értékelések, címek ismerete nélkül. Talán az öregkorban lesz újra tiszta és zavartalan az élmény, amikor az adattömegek már kihullanak az emlékezet rostáján./

A rajongó ifju és meglett koru olvasók milliói mellett idén a hivatalos irodalomtörténetírás is Mark Twainre irányítja a figyelmet: megemlékezünk halálának ötvenéves és születésének százhuszonötéves évfordulójáról.

A könyvtár bibliográfiája terven kívül készült, szép gondolat volt, nagy kár lett volna ki nem venni részünket az évfordulóból. A bibliográfia összeállítója, Polónyi Péter derekas munkát végzett. Eddigi röplap-bibliográfiáink néhány sor bevezető mellett csak adatközlésre szorítottak, még annotációt sem nagyon találhatunk. A Mark Twain bibliográfia három oldalas rövid bevezetője tömör összefoglalása az író életutjának. Ahol idéz megjelöli az idézeteket - zavarban vagyok, ha arra gondolok, hogy az annotációk kialakításának első esztendeiben bibliográfiai műhelyünkben ezen még vitatkozni lehetett, - és nagyon ügyesen válogatott közülük. Ezt az elegáns összefoglaló és az eddigi kritikai eredményeket felhasználó stílust megőrizte az annotációkban is. Jó szolgálatot tesz a könyvtárosoknak, akik életük másfélezer könyvébe esetleg nem tudják beiktatni az Aranykort vagy az Egy jenki Artur király udvarában c. regényt. Az adatközlő rész ügyesen oszlik csoportokra: az író művei önálló kötetek, jelentősebb gyűjteményes kiadások és egyes kisebb művek szerint tagolódnak, a róla szóló munkák csoportjai a monográfiák, kisebb tanulmányok, kritikák egyes művekről. Beszámolhatok a bibliográfia első eredményéről is. A kézirat leadása után kölcsönvettem a Huckleberry Finnt és este elkezdtem olvasni. Becsülettel, negyedszer.

Igen örülnénk és nagy segítséget jelentene üzemi könyvtárunk számára, ha támogatást nyújtanának fejlesztéséhez a megfelelő irodalmi anyagok beszerzésének időszakonkénti összeállításával. Ha patronálnák üzemi könyvtárunkat, jó tanáccsal segítenék könyvtárosaink munkáját, üzemünkön belül az olvasómozgalom további kiszélesedésére volna lehetőség.

De nem csak kérünk, hanem várjuk az alkalmat és lehetőséget, hogy a szavaknál szebb tettekben bizonyíthassuk be barátságunkat a Szabó Ervin Könyvtár kiváló kollektívájának.

/Felvégi/

APRÓ GONDOLATOK - NAGY ÉVFORDULÓ

Ha már kiállítást nem csinálunk április 4-re olvasóink öltözködésének fejlődéséről, habár úgy gondolom, ez sem lenne érdektelen, - persze fotókkal erősen illusztrálva - akkor legalább írjunk erről a témáról egy-két sort. Hiszen az öltözködés tükrében is nagyban lemérhető az ország 15 éves fejlődése.

Évekig a kölcsönzópult mögött ülve szemmel kísérhettük a nagy változást. Nem a vöröshaju, mélyen kivágott ruhás démonról, és nem is a fekete, feszülő "pantomim" nadrágos, fehér kötött matrózbluzos kislányról akarok írni, akikre minden férfi - könyvtári dolgozó, olvasó egyaránt - úgy néz, hogy... azt csak látni lehet, írni róla nem. Hanem azokról az egyetemi hallgatókról kell itt egy pár szót mondani, akik 8-10 évvel ezelőtt kopottan, rossz ruhában jöttek mentek, tanultak a könyvtárban. Ha ma levetítenénk a mostani fiatal olvasóknak egy pár évvel ezelőtti kollegáikat lehet, hogy ők csodálkoznának a legjobban.

Ma elegáns jersey-ruhák, finom pulloverek, jó szoknyák, túsarku és lapossarku, rogyant sarku és papucscipők változtatják egymást. A jó ruhával együtt járásuk, kiállásuk is magabiztosabb lett. Ennek szívből és őszintén örülünk. Persze még jobban örülnénk ennek a változásnak, ha fiataljaink tudása, tárgyszeretete, szerénysége és jólneveltsége is öltözködésük választékosságával egyenes arányban növekedne, de ez sajnos még nem mindig van így. Mégis - mindent összevetve - örülünk nekik, jól esik rájuk nézni.

Holló Ferencné

ÍRÓ - OLVASÓ - KÖNYVTÁROS TALÁLKOZÓ

SZABÓ MAGDA a "8"-ban.

Visszahozták a könyveit. A cselekményem, mondani-
valón, s a formán egyaránt csodálkozva - mondhatni - té-
tován. Véleményt nyilvánítani csak bátorítalanul mertek,
hiszen nem kialakult írói arculattal, befejezett életmű-
vel álltak szemben, hanem valami ujjal, amivel nem tud-
tak mit kezdeni. Ez nemcsak az olvasók, de a könyvtáro-
sok problémája is volt.

Könyvtárunk kollektívája ezért elhatározta, hogy
S z a b ó M a g d á t személyesen is megismerteti a mű-
vei iránt érdeklődőkkel.

Az író-olvasó találkozó technikai előkészítésével
kapcsolatban két mozzanatot érdemes megemlíteni. Az egyik,
hogy a meghívottak névsorát a Szabó Magda könyvek kártyá-
in feltüntetett olvasói törzsszámok alapján állítottuk
össze. A másik, hogy az ankét napján a tárlóban kiállítást
rendeztünk az író műveiből és az ezeket méltató, sajtó-
ban megjelent kritikákból. A találkozóra pedagógusok, fi-
atal értelmiségiek, sokat olvasott nyugdíjasok, nagyobb-
részt nők jöttek el.

Szabó Magda már az első pillanatokban feloldotta
az érdeklődés feszültségét. A katedrán elsajátított előa-
dásttechnikával, kedves közvetlenséggel beszélt eddigi éle-
téről, íróvá válásának állomásairól, célkitűzéseiről, to-
vábbi terveiről. Ezt az előadást még színesebbé tette Pol-
gár Judit művész, aki az író Pocsolya c. versét, a
Mondják meg Zsófikának c. regény egy kifejező részletét
és Marianna Alcoforado második levelének fordítását adta
elő lenyűgöző hatással.

Bemutatkozása után az olvasóknak adta át a szót,
akiket csak a késő estébe nyuló idő gátolt a további kér-
dések feltevésében. Az író válaszaival műveinek össze-
függéseire, alkotó szándékának mélyebb értelmére vezette
rá az ankét résztvevőit.

Világossá vált, hogy az Őz nem a gyűlölet regé-
nye, hanem mondanivalójában ellentétpárja a Mondják meg
Zsófikának c. regénynek. Mig Encsy Eszter a régi társada-
lom gyermekkorában elnyomított lelkü felnőtte, addig
Zsófikára megváltozott társadalmunk vigyáz, hogy értékes
felnőtté váljék.

Helyes megvilágításba került a Vörös tinta c.
film alapeszméje is. Ebben a filmben az író korántsem
egy szerelmi háromszög bonyodalmaival kívánta kidomborítani.
A díjatnyert novella eredeti cselekménye elsősorban a ta-
nár és a tanítvány viszonyára épült. Kádár Máriának a ma-
ga által tanított erkölcsi normák szellemében kell élnie,
ha ezt az összhangot hazugság bontja meg, Katiban megren-
dül a nevelőbe, eszményképébe vetett bizalom, ami az is-
kola utravalójával szemben cinikussá teszi.

Szabó Magda sajátos formabontó szerkesztési mód-
szereivel kapcsolatban a modern regény új formáira hivat-
kozott, amely nem krónikaszerű, hanem lehetőséget ad a kü-
lönböző térben és időben történt események lényeg szerinti
csoportosítására. Ezáltal az olvasók figyelmét állandó

feszültségben tarthatja. Ezen kívül többször hangsúlyozta az egyszerű kifejezésmód fontosságát. A hallgatóság látszólag elfogadta ezt. A könyvtáros azonban Szabó Magda regényeinek és az olvasók véleményének és igényeinek ismeretében arra kérte az írónót, hogy a számunkra még szokatlan szerkesztési kereten belül mondanivalójának még közérthetőbb kifejezésére törekedjék, írja egyszerűbben az egyszerűt.

A vita során még sok érdekes téma vetődött fel, pl. ifjúságunk helyzete, az emberek egymás közti kapcsolatainak feltételei, az igazság, az őszinteség fontossága, az alkotás műhelytitkai, az író művelődési regényen, a Pilátus-on keresztül az öregek problémája, stb.

Ugy éreztük, hogy az íróval való személyes találkozás meggyőzötte a művei alapján róla kialakult képet. A régi alkotómunka mélységeinek feltárásával, művész elhivatottságának lényéből fakadó átélésével, cél tudatos törekvéseivel tiszteltet és elismerést ébresztett olvasóiban.

Szabó Magda előtt, aki bátran veti fel az átmereti korszak embereinek legégetőbb kérdéseit, még nagy fele a feladat. Ezek megoldásához az író, ezek megértéséhez az olvasó közelebb került. Az ankétot nem rendeztük hiába.

Horváth Pálné

BÁL UTÁN

Valahányszor külső látogatócsoportok járnak a könyvtárat, akkor egy-egy multba révedező luku hölgyvendég, aki a nagy arányú emben felszaj: Milyen szép bállok lehettek ebben a gyönyörű teremben!

Az arányos balteremből diákok olvasó lett, bécsi niza u esil árok, ciradák és tukrók fénye a szóc a zmusra szu fiúk és lányok tankönyveire és jegyzeteire vili. Így van ez jól, fog san mienk ez az örökség, ha ne i ránk készült, nem is a m izlésünk szerint való és a keretei meg a formája sem egészen rán szabott.

A vita csak akkor kezdődik, amikor nem külső hölgyvendég, hanem valamelyik belső illetékes sőhajt fel, hogy milyen szép lehetne rendezni ebben a teremben. Félreértés ne essék, leike nem a multba reved, de nagyon is a jövő felé tekint: gyermekek Téliapó ünnepségére, amikor a szakszervezeti kasszáján csán eg kell erősíteni. A sőhajásra a sőhajok válaszlnak melyekkel bizorítani pr bá já azt a tény, hogy nem a baltermet adju vissza ere e l ende tetésének, hanem egy nagy könyvtár olvasótermet amólyk szét farads gos munkával. A sőhajózo felek ren s crint megegyeznek, hogy keressünk valahol eg művelődési termet amely szinpadja a társalgójával, bufféjával kimondottan estek és bállok céljára készült. Aztán kiderül, hogy nincs terem, ezért, azért, vagy azért és nekilátunk az asztalok, székek és szek-

rények tologatásának, színpadépítésnek, berendezésnek. A szertartásnak évek óta megvannak a maga szabályai, szinte minden alkalmi anyagmozgató tudja, melyik asztal végéhez álljon, melyik szekrény sarkán lóditson. Egyszóval: mindezeneken tullestünk április 3-a előtt is de estére minden elkészült és megtarthattuk a felszabadulás tizenötödik évfordulójára rendezett ünnepélyt és bált a központ összes termeiben.

Révész Ferenc rövid ünnepi beszéde után a negyedévi jutalmak kiosztására került sor. Muzslay László szavalt és felolvasott, Aczél Erzsébet zongorázott. A legnagyobb sikere a műsort befejező Vándor kórusnak volt, ráadást kellett adniuk.

Az est további sikere nagyrészt személyzeti politikánkat dicséri. Alig egy fél évtizede nem mertünk táncos mulatságot rendezni, mert nem volt aki táncoljon. A központ dolgozói lélekben fiatalok voltak, de gyorsütemű modern táncok helyett inkább beszélgettek, énekeltek. Most pedig, és ezért dicsérjük a személyzeti politikát, mozgásban és táncban fiatal munkatársak olyan serege forgott a parketten, hogy ilyenre nem is emlékszünk. /Szeretnénk hinni, hogy ezek a fürge táncosok lélekben is mindnyájan fiatalok./ A tánc közben tombola és irodalmi társasjáték szórakoztatta a megjelenteket. A hölgyek szépek voltak és a megjelentek felsorolásáról csak azért mondunk le, mert a beszámoló elején már megtagadtuk a közösséget a Wenckheim grófokkal és ezzel együtt a Társaság és a Színházi Élet című folyóiratokkal.

A szakszervezet, könyvelésébe nem tekinthetünk be, de azt mondják, - a sóhajtozók, - hogy anyagi sikere is volt az estnek. Kedden reggel pedig megint mindenki a megszokott asztalvégehez állt és nyitáskor ismét olvasó lett a báltermekből. Csoportos látogatás azóta még nem volt s egyelőre nem rebtent el a halk sóhaj: Milyen szép bál lehet ebben a teremben!

- t

A szerkesztésért és kiadásért Révész Ferenc igazgató felel.
Budapest, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár sokszorosítása.
Szerkeszti és kiadja a Propaganda Osztály.